

sentit no concorda palpablement. Una hipòtesi cèltica, d'altra banda, per a un mot d'aquesta àrea no és pas convincent del tot: hi hauria les mateixes raons per a una procedència d'una llengua indoeuropea diferent o per a un origen no indoeuropeu. L'escassa preferència que pogués merèixer el celta, desapareix si pensem en el que segueix.

¿Com un verb tan important i d'aquesta mena, hauria tingut tan antiga propagació cap a l'Est? Al capdavall el verb sorgeix primer en la literatura catalana, i aviat en la castellana, a l'últim en la portuguesa. Reconeguem que en detall aquest indici no és terminant. Un portuguesisme en el cast. de 1460... sí (no convenç del tot); però ¿propagat ja des de la fi del S. XIV fins al català, i ací apareixent en el XV, quasi en massa? La geografia de l'aparició en català fa pensar insistentement, com hem vist, en una procedència mossàrab. I admetent que això sigui veritat per al català i també en castellà, tots els detalls inversemblants desapareixen. El primitiu *baraço* degué pertànyer no sols al gall.-port. sinó formar, pel Sud, una faixa fins al Mediterrani. Que en la Mossàrabia es vagi perdre amb el canvi de llengua causat per la Reconquesta, i fos substituït pels nòrdics *soga*, *cordell*, etc., res de més fàcil. I tanmateix, en el terreny afectiu i imatjat, tan apropiat per a aquesta mena de supervivències, es conservaria el verb i es transmetria més tard al català i castellà generals, destinat a escampar-se després per la major part de la Romània.⁹

DERIV.: *Embaràs* [c. 1405, *Inv. del rei Martí*] «luego de la rampa o pujada --- descubrint-se desde allí a molta caseria, y frente, tot lo carrer de Sant Juan, fins a mar, per no haver *embaràs* de casas al devant, per ser allò una plassa», B. de Maldà (*Excursions*, p. 67). *Embarassada*. *Embarassador*. *Embarassós*. *Desembarassar* [1647, *DT*]. «expedio»; «-rassarse prest: se ocius dissolvere»; *desembarassat* [id.]; *desembaràs* [1647] «d. o expedició: expeditio», *DT*.; avui generalment pronunciat amb -rr- en el Princ.: «el *dezembaràs* de casa: les golfes», Farrera de Pall., 1933.

1 No hi hauria més que una dada anterior, de la qual no fóra bo de fiar-se: en un sol passatge de les *VidesR*: «é servit a luxúria --- en aquel peccat són evelleit e, per mala cobeesa *embressat*, de mantinent e'l peccat que eu avia costumad retornava», f° 6r1, ms. P: el fet que l'altre ms. antic, B, ho canviï en *emlassat*, es pot pendre com a indici d'un ús com el que veiem en *JRoig*, *PMarc*, etc., i no tant el detall d'estar traduint «a mala concupiscentia illectus» (p. 14), ja que aquest és més aviat 'atret, seduït, arrossegat', ço que no tancaria el pas ni valdria com a indici clar a favor; fa més escrupol, però, trobar *embressat*, amb síncope tan antiga, per *embarassat*: essent així és més prudent de pensar en un equivalent del fr. *embrasser*, oc. ant. *embrassar* 'abraçar, aferrar', i com a màxim pensar en una contaminació o superposició dels dos mots. Sí que ha de ser el mot que ens interessa *embaraça* i *embarasse* rims en *aça*, *asse*, en *Aversó* (52.31, 877.12) i *embarasar* en *JMarc*, sense definicions. — 2 *Ag.*; cap. 132; ed. 60

Riq., p. 365, escriu *embarassades*. Fabra (en la selecta de la Gram. de 1912, p. 315, glossa ben ajustadament «enmarañado». — 3 *Embarassar* amb rr només és del Princ. i l'únic testimoni que en recull el *DAG*. és modern. — 4 Derivació simplificada que s'inspira en el model francès de *dépêcher* al costat d'*empêcher*. — 5 Ed. Nobiling, v. 376. No sé si són el mateix o diferents (algun ho deu ser) els exs. que citen C. Michaëlis en el *Canc. da Vaticana*, poesia 309 (*ZRPh*. xx, 211), i López Aydllo en l'ed. del mateix cançoner per T. Braga, 346 (*RHisp*. LVII, 571). Baist parla d'un ex. de 1126, que no puc comprovar en Viterbo, que, de tota manera, fa referència a l'ús comú medieval de *baraço* per a la 'soga del botxí' (*senhor de baraço e cutelo*). — 6 Potser, per metàtesi, *rabaza* «el moho verde del agua, que en Pontevedra llamámos *moruxas*», *Cat. de V. Gall.*, 135v, cap a la zona limítrofa de l'asturià. — 7 Allí una dada indirecta sembla poder-se citar com a prova que també hi tenia gran antiguitat. En el ms. salmantí de Juan Ruiz (1562c) *baraça* no pot venir de l'autor, car s'hi oposa el sentit i la rima, exigint *barca*. Però és una errada que no s'hauria fet si el copista leonès (Alfonso de Paradinas) no hagués estat pensant en el seu *baraça*. Estrada, en l'ed. de Gz. de Clavijo, S. xv, assenyala una grafia *barraca* per *baraça* que seria el mateix (64.32, CLXXVI). — 8 Retiro també la insinuació d'una base cèlt. *MRATTIA 'embolic' que he fet en el *DECH*. Massa rebuscades les nombroses suposicions que caldria fer. — 9 Cal rebutjar, de tota manera, l'etimologia aràbiga que va proposar Asín (*Al-And.*, 1939, 457) per a *embaraçar*: el verb àrab *bâraz* només significa 'sortir' o 'sortir a rebre, sortir a esperar (algú)', i el seu derivat *bâraz* és 'sortir a junyir, bornar o justar contra algú': Dozy, *Suppl.* I, 69-70; Lane, 186c-187b. Una evolució de sentit cap a 'oposar-se' i després 'destorbar', és ja mera invenció i semàntica inversemblant. Els altres sentits secundaris en aquesta arrel són en el pol oposat del que vol dir *embarassar*: forma II «made apparent, published», IV «he caused to come forth», substantiu *bâraz* 'terreny obert' («open tract of land»). En fi ni fóra fàcil d'explicar la sorda ç pel z aràbic, ni encara menys la formació d'un derivat romànic en *em-* puix que ni un *baraçar ha existit mai, ni enlloc en romànic, ni una VII^a forma *inbaraz es registra en els diccs. aràbics, com Lane o Dozy.

Embaratir, V. *baratar* *Embarbesclat*, V. *verbasc* *Embarbetar*, V. *barba* *Embarbollar*, *embarbostir*, -tit, V. *borbollar* *Embarbotar*, V. *barba* *Embarbussament*, *embarbussar*, *embarbutar-se*, V. *balbuçar* (BALB) *Embarc*, *embarcació*, *embarcada*, *embarcador*, *embarcar*, V. *barca* *Embardar* men., deu ser alteració d'*albardar* 'posar una albarda', contagiada per *endossar*, *encarregar* *Embardimar*, *embardissament*, *embardissar*, V. *bardissa* (BARDA) *Embardollar*, de *embrollar* encreuat amb *embardissar*